

Jordbruksmarkens användning 2010

JO0104

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	3
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	6
B.2 Tillförlitlighet.....	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3 Aktualitet	8
3.1 Frekvens	8
3.2 Framställningstid	8

3.3	Punktlighet	8
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Jordbruksverket
<i>Postadress:</i>	551 82 Jönköping
<i>Besöksadress:</i>	Vallgatan 8
<i>Kontaktperson:</i>	Ann-Marie Karlsson
<i>Telefon:</i>	036-15 59 33
<i>Telefax:</i>	036-34 01 96
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Jordbruksverket
<i>Postadress:</i>	551 82 Jönköping
<i>Besöksadress:</i>	Vallgatan 8
<i>Kontaktperson:</i>	Daniel Persson

Telefon: 036-15 50 39
Telefax 036-34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordningen om den officiella statistiken SFS 2001:100 och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket SJVFS 2010:16.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifter som härrör sig från enkätundersökningar gallras efter 10 år. Uppgifter från administrativa register berörs ej.

A.9 EU-reglering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1166/2008 av den 19 november 2008 om undersökningar om jordbrukets struktur och en undersökning om produktionsmetoder inom jordbruket samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 571/88.

A.10 Syfte och historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifterna som samlas in, ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

A.11 Statistikanvändning

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, enskilda företag och Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärde-

ringar.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Statistiken bygger i första hand på uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (ARARAT) avseende år 2010, men även på uppgifter från en enkätundersökning genomförd år 2010. Den preliminära och den definitiva statistiken baseras på något olika dataunderlag enligt följande.

De *preliminära uppgifterna*, som publicerades i juni år 2010 (JO10 SM 1002: Jordbruksmarkens användning 2010. Preliminära uppgifter), baserades på de uppgifter som fanns i ARARAT den 3 juni år 2010.

Den *slutliga statistiken*, som publicerades i april år 2011 (JO10 SM 1101: Jordbruksmarkens användning 2010. Slutlig statistik), baserades på följande dataunderlag.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2010, används de uppgifter i ARARAT som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd.
- För de företag som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2010, används uppgifter i en postenkät genomförd i juni år 2010.

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till EU-kommissionen, Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För preliminära uppgifter år 2011 planeras att använda ett preliminärt LBR avseende år 2011. Således ska de preliminära uppgifterna vara jämförbara med de slutgiltiga siffrorna.

Strukturundersökningar kommer att genomföras åren 2013 och 2016 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1166/2008.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Den *preliminära* statistiken baseras på de uppgifter som fanns i ARARAT den 3 juni år 2010.

Den *slutliga* statistiken redovisar jordbruksmarkens fördelning på olika grödor och i olika regioner i Sverige enligt LBR, som i sin tur är baserad på:

- dels en enkätundersökning till samtliga jordbruksföretag
- dels på bearbetningar av Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (ARARAT)

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I de *preliminära* uppgifterna:

- antal hektar för olika grödor
- antal hektar betesmark av olika slag

I den *slutgiltiga* statistiken:

- antal hektar för olika grödor,
- antal hektar betesmark av olika slag
- antal jordbruksföretag med odling av olika grödor
- antal jordbruksföretag med betesmark av olika slag

1.1.1 Objekt och population

Med *jordbruksföretag* avses en inom jordbruk, husdjurskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Enligt den tidigare gällande EU-förordningen (se avsnitt A.9) kunde Sverige använda den sedan länge använda populationsavgränsningen som gällt för LBR även i de EU-reglerade strukturundersökningarna. I och med ikraftträdandet av EU:s förordning 1166/2008 förändrades målpopulationen för undersökningarna fr.o.m. år 2010. Detta föranledde även ett beslut om att ändra målpopulationen för LBR (se även avsnitt 4.1, jämförbarhet över tiden).

Från och med 2010 utgörs målpopulationen för LBR och Strukturundersökningarna av de jordbruksföretag som i juni 2010 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt mer än 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm fri-landsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller
- ägde en djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade
 - minst 10 nötkreatur, eller
 - minst 10 suggor, eller
 - minst 50 svin, eller
 - minst 20 får och lamm, eller
 - minst 1 000 fjäderfä

Detta ska jämföras med den målpopulation som användes i strukturundersökningarna och LBR före år 2010. Den innefattade de jordbruksföretag som uppfyllde något av följande kriterier:

- Brukade mer än 2,0 hektar åkermark, eller

- bedrev trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling om minst 200 kvadratmeter växthusyta, eller
- Ägde en djurbesättning som någon gång fr.o.m. den 1 januari undersökningsåret t.o.m. en referensdag i juni undersökningsåret omfattade minst
 - 50 mjölkkor eller
 - 250 nötkreatur eller
 - 50 suggor eller
 - 250 svin eller
 - 50 tackor eller
 - 1 000 höns och kycklingar

Målpopulationen fr.o.m. 2010 omfattar ett vidare spann av företag. Det kriterium som främst gör att antalet företag i målpopulationen fr.o.m. 2010 är fler, är kriteriet ”brukade sammanlagt mer än 5,0 hektar jordbruksmark”. Jämfört med målpopulationen före år 2010 innebär det att även företag med mindre än 2,0 hektar åkermark och med mer än 5,0 hektar jordbruksmark tillhör målpopulationen för strukturundersökningarna och LBR fr.o.m. år 2010.

1.1.2 Variabler

- Antal hektar
- Antal jordbruksföretag

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av *totaler*.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I både de *preliminära* uppgifterna och den *slutliga* statistiken redovisas uppgifter totalt för riket samt uppdelat på

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark

I den *slutliga* statistiken redovisas även uppgifter per stödområde och kommun.

Följande grödslag redovisas:

- *Spannmål*: höstvet, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, rågvete, blandsäd.
- *Baljväxter, grönfoder och vall*: ärter, åkerbönor m.m., konservärter, bruna bönor, majs, grönfoder, slätter- och betesvall, frövall.
- *Potatis, sockerbeter och oljeväxter*: matpotatis, potatis för stärkelse, sockerbeter, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, oljelin.
- *Träda m.m.*: energiskog, trädgårdsväxter, andra växtslag, träda, outnyttjad åkermark, ospecificerad åkermark.
- *Betesmark (ej åker)*: betesmark, slätteräng, skogsbete, fåbods-bete, alvarbete och outnyttjad betesmark, ospecificerad betesmark.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser år 2010.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I de *preliminära* uppgifterna förekommer bearbetningsfel som bedöms ha obetydlig inverkan på statistikens tillförlitlighet. I den *slutliga* statistiken förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. Dessa fel bedöms sammantaget ha obetydlig inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

I de *preliminära* uppgifterna, som publicerades i juni 2010, har inte alla förändringar som jordbrukarna har rätt att göra i sina ansökningar hunnit att komma med. Jordbrukarna har fram till mitten av juni 2010 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bl.a. av hur stora höstsådda arealer som utvintrat. Dessutom finns det en del avvikelser vid gruppindelningen när det vid redovisningstillfället den 3 juni inte för alla arealer kunnat fastställas i vilka regioner de är belägna. Sådana arealer redovisas i det *preliminära* SM:et som "Region obestämd".

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsfelet i de *preliminära* uppgifterna följer dels av att alla företag som söker om arealbaserade stöd ingår (även företag med mindre än 2,01 ha åkerareal) dels av att det inte ingår några företag som inte ansökt om arealbaserade stöd.

Täckningsfelet i den *slutliga statistiken* är som följer. Övertäckning förekommer inte, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett. Rampopulationen utgörs av LBR. Ramen för 2010 års undersökning består av LBR 2009 kompletterat med information från administrativa register såsom t.ex. Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd (ARARAT) och centrala djurdatabasen

2.2.3 Mätning

I de *preliminära* uppgifterna förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (ARARAT) är felaktiga. En orsak till avvikelser är att ansökan om arealbaserade stöd görs innan den egentliga sådden genomförs. Jordbrukarna hade fram till mitten av juni 2010 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bl.a. av hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

I de *slutliga* uppgifterna förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (ARARAT) eller uppgifterna i enkätundersökningens

svarsblanketter är felaktiga. *Mätfelet* i de administrativa registren kontrolleras årligen genom administrativa kontroller och kontroller i fält. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall förekommer inte i de *preliminära* uppgifterna. Den *slutliga* statistiken baseras till en del på en enkätundersökning till jordbruksföretag som inte ansökt om stöd. Svartsbortfallet bland dessa var ungefär 4 %. Resultatet har dock korrigerats för detta.

2.2.5 Bearbetning

Fel från bearbetningsprocessen bedöms vara små.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Denna statistik redovisas två gånger varje år.

3.2 Framställningstid

För den preliminära statistiken ca 1 månad. För den slutliga statistiken ca tio månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för Riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar härrör sig till arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,01 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,01 hektar åkermark eller minst 5,01 hektar jordbruksmark. För en jämförelse mellan de olika avgränsningarna, se tabellen nedan.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 67 879 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 70 820 företag. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med ca 3 000 företag. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen av företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

Jämförelse av avgränsningar i LBR 2010

Gamla, svenska LBR	EU:s avgränsningar	LBR:s nya avgränsningar
67 879 företag	63 440 företag	70 820 företag
2,0 ha åkermark	5,0 ha jordbruksmark	2,0 ha åkermark
0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter	1,0 ha permanenta utomhusgrödor (fruktträd, plantskolor osv.)	5,0 ha jordbruksmark
200 kvm växthusyta	0,5 ha andra utomhusodlingar (grönsaker, jordgubbar osv.)	0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter
50 mjölkcor	0,1 ha växthusgrödor	200 kvm växthusyta
250 nötkreatur	0,1 ha blommor och andra dekorativa grödor	10 nötkreatur
250 svin	10 nötkreatur	50 svin
50 suggor	50 svin	10 suggor
50 tackor	10 suggor	20 får
1000 fjäderfä	20 får	1000 fjäderfä
	1000 fjäderfä	

Företagsbegreppet i LBR och ARARAT skiljer sig åt. Med ett jordbruksföretag i LBR avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. ARARAT består i sin tur av personer/företag som ansökt om arealbaserade stöd.

I samband med EU:s senaste jordbruksreform, som genomfördes i Sverige år 2005, ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd kraftigt. En stor del av de nya ansökningarna kom från jordbrukare som tidigare inte ansökt om stöd och därmed inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. En stor del av dessa jordbrukare kunde inte heller hänföras till ett befintligt företag i LBR.

I de fall en jordbrukare som ansökt om arealbaserat stöd inte kan hänföras till ett befintligt företag i LBR skapas ett nytt företag. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd 2005 ledde därför till att antalet företag med mer än 2,0 hektar åkermark 2005 blev ca 8 000 eller 12 % fler än 2003. Effekten på arealen åkermark var däremot liten. Ökningen av antalet företag i jordbruksstatistiken 2005 jämfört med tidigare år innebär inte med säkerhet att den faktiska strukturen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Det bör även påpekas att för åren 1999 - 2003 ingår inte jordbruksföretag med

mindre än 2,01 hektar åkermark eller trädgårdsodling.

De *preliminära* uppgifterna, som publicerades i JO 10 SM 1002 (Jordbruksmarkens användning 2010. Preliminära uppgifter) är jämförbara med motsvarande statistik för år 2009, som publicerades i JO 10 SM 0902 (Åkerarealens användning 2009. Preliminära uppgifter). Däremot är den inte helt jämförbar med den slutliga arealstatistiken. Detta beror på att i den definitiva arealstatistiken ingår arealer på jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret, LBR, inklusive sådana som inte ansöker om stöd, medan i de preliminära uppgifterna ingår all areal för vilken arealbaserade stöd söks.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om jordbruksmarkens användning återfinns även i de statistiska meddelandena om skördestatistiken och dessa överensstämmer med några mindre undantag med de arealer som redovisas i denna arealstatistik.

Jämförbarheten torde vara god med motsvarande statistik för övriga EU-länder och de slutliga grödarealerna för 2010 överensstämmer med några mindre undantag med de grödarealer för Sverige som Eurostat senare kommer att redovisa vid publicering av skörde- och arealstatistik för EU-länderna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

-

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 10 SM 1101 (slutliga statistik) på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Vissa uppgifter publiceras även i Jordbruksstatistisk årsbok.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, diagram samt korta textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB kan på beställning utföra specialbearbetningar av materialet.

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Daniel Persson på Jordbruksverket, telefon 036-15 59 70, e-post statistik@jordbruksverket.se. För specialbearbetningar, kontakta Rolf Selander på SCB, telefon 019-17 60 00, begär enheten för Lantbruksstatistik, e-post fornamn.efternamn@scb.se.